

Najaarsbijeenkomst Vlinderwerkgroep Drenthe

22 november 2021

Programma

- 19:30 Inloop
- 19:45 Opening - Stefan Pronk, voorzitter
- 19:50 Hoe redden we onze heide- en veenvlinders? – Stefan Pronk
- 20:05 Knoopmieren: hoe leven ze en hoe herken je ze? – Pauline Arends
- 20:20 Pauze
- 20:45 De rupsenecologie van de heide- en veenvlinders – Bram Omon
- 21:15 Sluiting Stefan Pronk

Kennismaking

Tweemaal per jaar een bijeenkomst in Zwiggelte:
De voorjaars- en najaarsbijeenkomst

Vlinderwerkgroep Drenthe op twitter

Verkennen

⚙ Instellingen

← **Vlinderwerkgroep Drenthe**
138 Tweets

Vlinderwerkgroep Drenthe
@VWG_Drenthe

Berichten over dag en nachtvlinders in Drenthe. Nieuwsbrief Roep'n & Botterklipp'n.

vlinderwerkgroepdrenthe.nl Lid geworden in april 2019

10 Volgend 126 Volgers

Tweets Tweets en antwoorden Media Vind-ik-leuks

 Vlinderwerkgroep Drenthe @VWG_Drenthe · 11 nov. ...
De najaarsbijeenkomst van de Vlinderwerkgroep Drenthe is digitaal op 22 nov as. Gezellig vanuit de luie stoel meekijken en luisteren. Kijk op de website voor het programma en opgave.

  1 2

 Vlinderwerkgroep Drenthe heeft geretweet

 NatureTodayNL @NatureTodayNL · 11 nov. ...
Staartblauwtje tien jaar in ons land, dus nieuwe standvlinder dlvr.it/SCHyF8

Zoeken op Twitter

Nieuw op Twitter?

Registreer nu en krijg je eigen gepersonaliseerde tijdlijn!

 Aanmelden bij Google

 Registreren met Apple

Registreer je met een telefoonnum...

Door je te registreren, ga je akkoord met de [Algemene voorwaarden](#) en het [Privacybeleid](#), inclusief het [gebruik van cookies](#).

Dit vind je misschien leuk

 Natura 2000 Drenthe
@N2000drenthe

 Peter Venema
@pvenemadrenthe

 Landschapsbeheer D...
@lB_Drenthe

Nieuwsmail

Regelmatig korte nieuwsupdates en interessante waarnemingen!

Nieuwsmail 19 november 2021

**Vlinderwerkgroep
Drenthe**

Twitter Website

Najaarsbijeenkomst VWD 2021

Opgave is nog mogelijk t/m 21 november!

Om deel te kunnen nemen aan deze digitale Voorjaarsbijeenkomst kunt u zich tot en met **uiterlijk 21 november** aanmelden via

voorz@vlinderwerkgroepdrenthe.nl

U krijgt dan per e-mail een link toegestuurd om u op maandag 22 november bij het

Meld je aan via
secre@vlinderwerkgroepdrenthe.nl

Roep'n&Botterklipp'n

Roep'n&Botterklipp'n

nieuwsbrief
Vlinderwerkgroep Drenthe

jaargang 31 – nummer 2 – najaar 2021

Van de bestuurstafel

Stefan Pronk

Nu we weer in de herfst zijn beland en half Nederland bij een knetterend haardvuur zit (deels vanwege de hoge gasprijzen), is het natuurlijk weer tijd voor de najaars-editie van de Roep'n&Botterklipp'n.

Terugkijkend op de zomer van 2021 kunnen we concluderen dat het qua hoeveelheid regen weer eens een 'normale' zomer was. Op sommige plekken was zelfs sprake van een neerslagoverschot. Na het koude voorjaar explodeerden de groei en bloei van graslandvegetaties. Vooral rupsen hebben hiervan geprofiteerd, de waardplanten stonden er vaak fris en fruitig bij. De neerslag viel afgelopen zomer echter regelmatig in de vorm van zware buien. Vlinders zijn kwetsbaar voor dit extreme weer. Zo kunnen grote regendruppels en hagel schade veroorzaken aan de vleugels. Michiel Wallis de Vries van De Vlinderstichting gaat ons alles vertellen over de invloed van klimaatverandering op vlinders in de lezing die hij zal verzorgen op ons 30-jarige jubileumfeest. Zoals u wellicht al vernomen heeft, hebben we het besluit moeten nemen om dat nog eenmaal(?) uit te stellen en wel naar **zaterdag 26 maart 2022**. Noteert u de datum alvast in de agenda?

Van grenscontroles en QR-codes hebben de zuidelijke 'trekvlinders' geen hinder ondervonden deze zomer.

Parente heideblauwtjes en een jaloerse man, Dwingelderveld, juni 2017
(foto Bart Pijsen)

Inhoud

• Van de bestuurstafel Stefan Pronk	1
• Programma digitale Najaarsbijeenkomst 22 november	1
• De Erwtenuil in 't voedselbos Jan van Ginkel	3
• Vlinderkamp Gieten Lambertus Status	4
• De Zilveren maan in het Reestdal in 2021 Dick Mooi	6
• Project Berm Scouts 2021 Stefan Pronk	7
• Vlinders in de kunst en literatuur, deel 6 Ate Dijkstra	8
• Nog nooit zoveel Koninginnenpapes in Drenthe Ben Hoentjen	10
• Kleine invasie brengt ook weer eens Rouwmantels naar Drenthe Ben Hoentjen	12
• Colofon	12

Atalanta's bijvoorbeeld lieten zich afgelopen maanden veelvuldig zien tot laat in oktober. En ondertussen lijkt het vestigingsklimaat voor de Koninginnenpape in het noorden van Nederland ook steeds geschikter te worden. Maar is dat wel iets positiefs?

De Koninginnenpape lijkt van de veranderende klimaatomstandigheden te profiteren. Waar de vlinder in de afgelopen decennia vooral in het zuiden van Nederland kon worden gezien, is sinds een paar jaar ook een toename in het noorden waar te nemen. Zo zorgt de opwarming van de aarde met de bijbehorende mildere winters en warmere zomers in Nederland voor de vestiging van nieuwe soorten.

Om te weten te komen wat er groeit en bloeit in bermen is in 2021 gestart met het project Berm Scouts. Vanuit dit

Programma digitale Najaarsbijeenkomst 22 november

Vanaf 19:30 'Inloop'

19:45 Opening – Stefan Pronk

19:50 Hoe redden we onze heide- en veenvlinders? – Stefan Pronk

20:05 Knoopmieren: hoe leven ze en hoe herken je ze? –

Pauline Arends

20:20 Pauze

20:45 De rupsenecologie van de heide- en veenvlinders – Bram Omon

21:15 Afsluiting – Stefan Pronk

Om deel te kunnen nemen aan deze digitale Voorjaarsbijeenkomst kun je je **tot en met uiterlijk 21 november** aanmelden via voorz@vlinderwerkgroepdrenthe.nl.

Je krijgt dan per e-mail een zogenaamde link toegestuurd om je op 22 november bij het digitale gezelschap te voegen.

Jubileumfeest – 32 jaar

26 maart 2022

Noteert u de datum alvast?

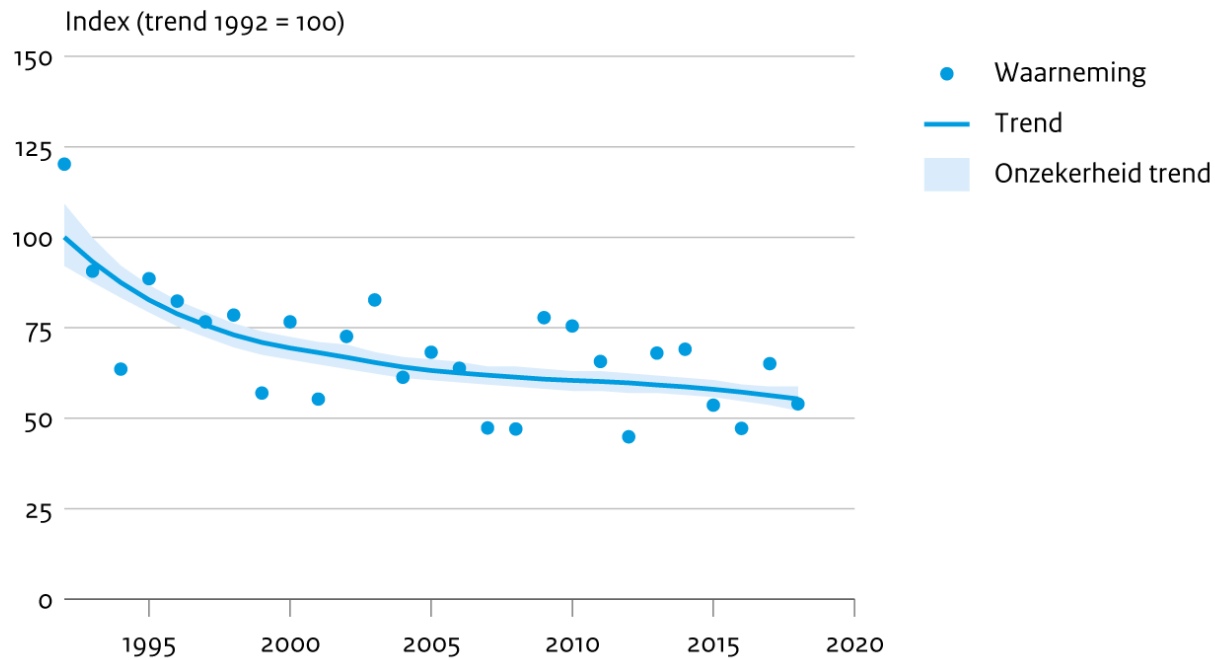
Coronacrisis

Biodiversiteitscrisis

Aantalstrend dagvlinders

Bron: NEM (Vlinderstichting, CBS)

CBS/mrt19
www.clo.nl/nl138616

Actie, actie actie!

NOS

Nieuws ▾

Sport ▾

Uitzendingen

DISCUSSIE OVER 2G

NOS NIEUWS • BINNENLAND • POLITIEK • ZA 13 NOVEMBER, 16:11

2G of 3G, hoe zit dat nu precies?

Nu kunnen ongevaccineerden via een toegangstest ook nog drukke locaties binnen ANP

"Een onvermijdelijke keuze" noemde demissionair minister De Jonge van Volksgezondheid gisteren op de persconferentie de beoogde 2G-aanpak. In het kort betekent het dat ongevaccineerde Nederlanders geen QR-code meer

GEZONDHEID & SPORT

1G, 2G en 3G, wat houdt het precies in?

Publicatiedatum: 19 november 2021

Tijdens de persconferentie van 12 november 2021 kondigt demissionair minister Hugo de Jonge aan om de zogeheten 2G-methode in te willen voeren. Momenteel geldt voor locaties waar de QR-code wordt gecheckt nog de 3G-methode. Maar wat houdt welke methode precies in? En er wordt gesproken over 1G. Wat zijn daar de consequenties van?

Omstreden maatregel

Naar aanleiding van de persconferentie zijn verschillende maatregelen aangescherpt. Zo is het advies om weer 1,5 meter afstand te houden, weer thuis te werken en alleen naar het werk te gaan als dit echt moet en op meer (doorstroom)locaties moet de CoronaCheck-app worden getoond. Nu wordt nog de 3G-methode gehanteerd. Maar het kabinet wil overstappen naar 2G. De maatregel is omstreden, maar de besmettingen stijgen in rap tempo. Een overbelasting van de zorg wordt gevreesd waardoor operaties (weer) worden

1v,2v of 3V?

Veenbesblauwtje

Veenhooibeestje

Veenbesparelmoervlinder

Kabinet op heisessie?

Leefgebied van de
heivlinder, geweldig!

Protesten

Willen jullie meer
of minder
veenvlinders?

PARTIJ VOOR DE Vlinders

Vlinderwerkgroep Drenthe

Hoe redden we onze heide- en veenvlinders

Vlinderwerkgroep Drenthe

Stefan Pronk
22 november 2021

Met foto's van Erwin Bruulsema

Inleiding

Aardbeivlinder

Gentiaanblauwtje

Heivlinder

Heideblauwtje

Kommavlinder

Groentje

Veenbesparelmoervlinder

Veenbesblauwtje

Veenhooibeestje

Achteruitgang

- De V-factoren
 - Versnippering van leefgebieden
 - Verzuuring en vermesting
 - Verdroging en verbossing
- Toenemende klimaatextremen (nat – droogte)
- Afname geschikte leefgebieden
- Afname kwaliteit en aanbod waard- en nectarplanten
- Genetische basis smal?
- Tenslotte; knelpunten verschillen per soort
- Al lang op de Rode lijst

Rode lijst

47 soorten dagvlinders op de rode lijst

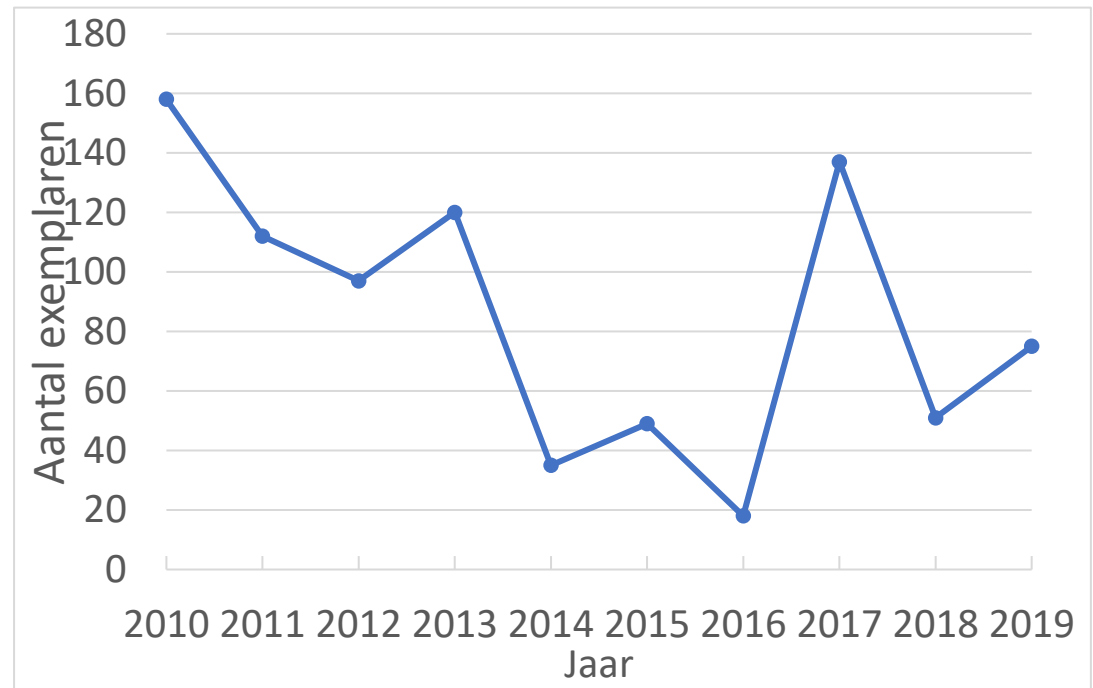
Naam	Rode lijst	Zeldzaamheid
Aardbeivlinder (Pyrgus Malvae)	Bedreigd	zz
Gentiaanblauwtje (Maculinea alcon)	Bedreigd	zz
Heivlinder (Hipparchia semele)	Gevoelig	z
Kommavlinder (Hesperia comma)	Bedreigd	zz
Veenbesparelmoervlinder (Boloria aquilonaris)	Ernstig bedreigd	zzz
Veenbesblauwtje (Plebeius obtilete)	Ernstig bedreigd	zzz
Veenhooibeestje (Coenonympha tullia)	Ernstig bedreigd	zzz
Groentje (Callophrys rubi)	Thans niet bedreigd	z
Heideblauwtje (Plebejus argus)	Kwetsbaar	z

Trend veenbesblauwtje

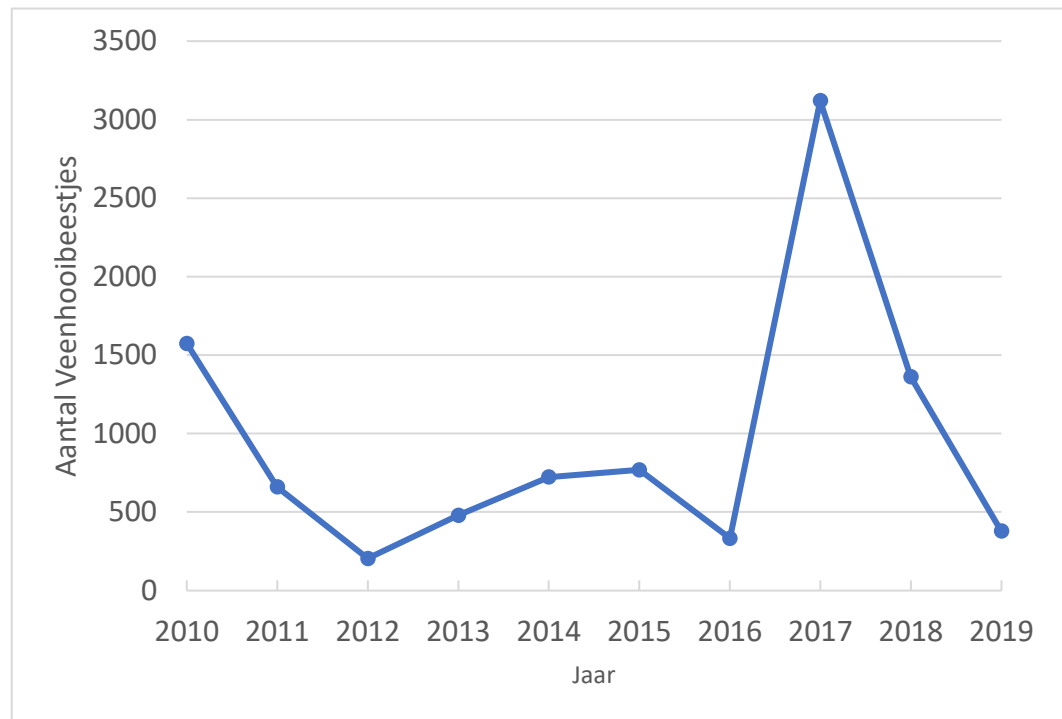
- Algehele afname in aantallen
- Groot verschil tussen 2016 en 2017

Trend veenhooibeestje

- Herkolonisatie/ontdekking een positief effect
- Minder geteld
- Verdroging

Trend heivlinder en kommavlinder

Rampjaar voor heivlinder en kommavlinder in het binnenland

[De Vlinderstichting](#)

5-SEP-2019 - 2019 blijkt een rampjaar voor de heivlinder en de kommavlinder. Door de extreme droogte vorig jaar hebben de vlinders zich toen te weinig voortgeplant. Vooral in de binnenlandse heidegebieden zijn de waargenomen aantallen verontrustend laag. In grote populaties kunnen de soorten zich misschien nog wel herstellen, maar de kans is groot dat ze helemaal verdwijnen op plekken waar er al weinig waren.

Klimaatverandering

- Langduriger droogte
- Extreme hitte
- Minder bloei nectarplanten
- Afname kwaliteit waardplanten

Wat kunnen we doen?

- Hydrologisch herstel
- Vermindering uitstoot stikstof, CO₂ etc.
- Kleinschalige beheermaatregelen
- Robuuste leefgebieden
- Verbindingen tussen leefgebieden
- Onderzoek / vinger aan de pols

Op grote schaal

ADVERTENTIE

0 km

5°C

24
november
20:00 uur

Finaleavond
Drentse Onderneming
van het Jaar 2021

Nieuws ▾ Sport ▾ Economie ▾ Weer ▾ TV ▾ Radio ▾ Podcast ▾

VRIDAG 19 NOVEMBER 2021, 16:00

DEEL DIT ARTIKEL:

Dertig miljoen moet uniek hoogveen in Fochteloërveen beschermen

Het Fochteloërveen (Rechten: Fred van Os/RTV Drenthe)

Het Fochteloërveen is nu hartstikke nat. Maar het kostbare regenwater loopt dankzij lekkende kades ook weer weg. Dat is een ramp voor het bijzondere hoogveen en de kwetsbare dieren die er leven. De plannen voor onder meer het herstel van de kades werden gisteren in het veld bekend gemaakt.

ADVERTENTIE

0 km

5°C

24
november
20:00 uur

Finaleavond
Drentse Onderneming
van het Jaar 2021

Nieuws ▾ Sport ▾ Economie ▾ Weer ▾ TV ▾ Radio ▾ Podcast ▾

WOENSDAG 18 AUGUSTUS 2021, 06:00

DEEL DIT ARTIKEL:

Miljoenen beschikbaar voor herstel Drentse natuur: 'Het is menens'

Het Dwingelderveld - nu in bloei - is één van de gebieden waar geld voor beschikbaar is. (Rechten: RTV Drenthe)

De provincie Drenthe gaat zo snel mogelijk beginnen met het versterken van stikstofgevoelige natuur. Het Rijk heeft er ruim zeventig miljoen euro voor beschikbaar gesteld. Gedeputeerde Henk Jumelet: "Het is ons menens, we gaan voor een extra boost in het natuurherstel."

Project heide- en veenvlinders

- Stand van zaken populaties in beeld brengen en houden
- Samenwerking beheerders en onderzoekers
- Uitwisseling kennis en ervaringen tot stand brengen
- Kleinschalige maatregelen treffen
- Ondersteunen vrijwilligers

Gezamenlijk schouders eronder!

Heide- en veenvlinders 2021

Bescherming van de heide- en veenvlinders
in Drenthe

Landschapsbeheer Drenthe

Zorg voor ons landschap

Kennisuitwisseling

Kennismiddag
gentiaanblauwtje
i.s.m. De
Vlinderstichting &
Science4Nature 22-
9-2021

Wat kunt u doen?

Kleinschalige beheermaatregelen

- Kleinschalig plaggen
- Opslag verwijderen
- Gentianen
zaaien/stimuleren?
- Piketjes/rasters plaatsen
t.b.v. sturing beheer

Monitoring en inventarisatie

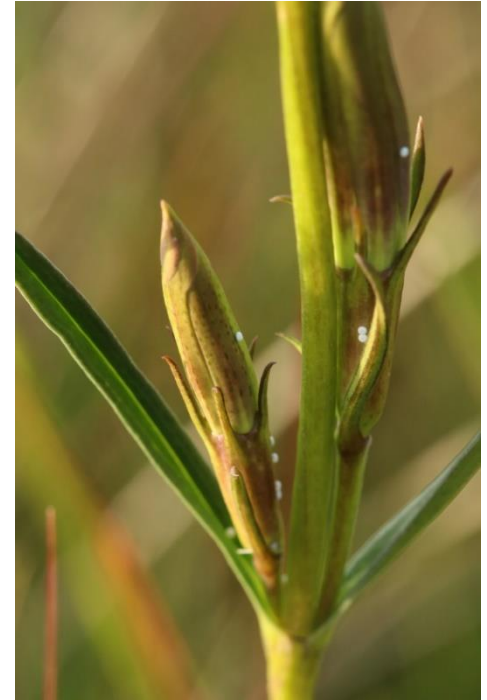
- Terreingebruik
- Populatiegrootte
- Populatieontwikkeling (trends)
- Meten effect beheermaatregelen
- Verspreiding Drenthe

Onderzoek

- Rupsen zoeken
- Eitjes tellen
- Vlinders tellen
- Mieren lokaliseren / determineren
- Vegetatieontwikkeling in beeld houden
- Verspreiding vlinders over een gebied in kaart brengen

Samen tellen

Met de kudde op pad!

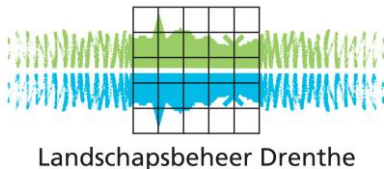
Hart van Drenthe, 2020

Meedoen?

Interesse/aanmelding/meer informatie?

Meld je aan via secr@vlinderwerkgroepdrenthe.nl

provincie Drenthe

Vlinderwerkgroep Drenthe

Bedankt voor uw aandacht!

Vlinderwerkgroep Drenthe